Luonnonvarakeskus

LUKE/3187/00.00.02.00/2025

9.9.2025

Asia: U 37/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi..., to 11.9.2025 klo 10.00 (U 37/2025 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Heikki Lehtonen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Komission ehdotuksesta lausuntomme koskee erityisesti seuraavaa:
”… rajattu osa 2040 ilmastotavoitteesta olisi mahdollista kattaa käyttämällä Pariisin sopimuksen artiklan1 mukaisia, korkealaatuisia kansainvälisiä ilmastoyksiköitä, eli kolmansissa maissa toteutettavia hillintätoimia siten, että niiden käyttö tukisi sekä EU:n että kolmansien maiden Pariisin sopimuksen mukaisia päästövähennyspolkuja, joilla globaali lämpötilan nousu pidetään selvästi alle 2 °C ja edistetään 1,5 °C mukaisia toimia. Yksiköiden käyttö olisi mahdollista vuodesta 2036 alkaen ja määrä voisi vastata kolmea prosenttia EU:n vuoden 1990 nettopäästöistä. Ehdotuksen mukaan 6 artiklan yksiköiden alkuperää, laatua, hankintaa ja käyttöä koskevista yksityiskohdista säädettäisiin myöhemmin”

2 Lausunto

Komission ehdotuksesta on tehty alustavia vaikutusarvioita EU-tasolla. Vaikutusarvioita ei ymmärrettävästi ole vielä voitu tehdä kansallisella tasolla vaan karkeasti EU-tasolla. Arvioihin vaikutuksista vuodesta 2036 eteenpäin sisältyy luonnollisesti paljon epävarmuuksia. Yleisellä tasolla voidaan esittää eräitä huomioita. Voidaan todeta, että kansainväliset yksiköt voivat ainakin teoriassa edistää ilmastonmuutoksen hillinnän eli kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen kustannusvaikuttavuutta ja -tehokkuutta. Korkealaatuisiin yksiköihin jää kuitenkin paljon kehitystyötä tehtäväksi, jotta niiden ostaminen olisi mielekästä, ja siksi siihen liittyy merkittäviä epävarmuuksia päästövähennysten, niiden pysyvyyden ja kustannusten suhteen.
Vaikutusarvioiden suuntaa antavat tulokset siitä, että taloudelliset vaikutukset EU-tasolla olisivat negatiivisia liikenteeseen ja maatalouteen, voivat kuulostaa huolestuttavilta, mutta todellinen taloudellinen vaikutus fossiilisen energiankäytön vähentämisestä Suomessa on epävarma. On joitain perusteita sanoa, että vaikutus voi olla Suomessa pienempi kuin muualla. Suomessa käytetään jo paljon uusiutuvaa energiaa maataloudessa. Suomessa on esimerkiksi maankäyttösektorilla ja maataloudessa mahdollisuuksia kohtuuhintaisiin päästövähennyksiin, jos vain toimeen niiden osalta tartutaan. Tällöin niiden hyöty myös niitä toteuttaville toimijoille jäisi Suomeen. Maankäyttösektorin ilmastotoimien vaikutukset, pysyvyys ja kustannukset ovat potentiaalisia ja epävarmoja vaativat jatkossa enemmän tutkimusta ja käytännön kehitystyötä. Sama pätee teknisiin hiilinieluihin, jotka ovat toistaiseksi osin vasta kehityksen alla ja toistaiseksi kalliita.
Suomessa on jo nyt mahdollisuuksia toteuttaa maankäyttösektorin päästövähennyksiä tuotantotoimintaa, kuten maa- ja metsätaloutta, vähentämättä koska osa pelloista ja metsäalasta on vajaakäytössä. Jos

päästövähennystoimet etenevät edes jossain määrin ilmasto- ja luontotavoitteiden (Suomen hiilineutraalisuustavoite, Ennallistamisasetus), kustannuksiltaan edulliset ja toteutuskelpoiset kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset on pääosin jo toteutettu 2030-luvun jälkipuoliskolla. Tällöin kansainväliset yksiköt ja niiden ostaminen ulkomailta eivät korvaisi kohtuuhintaisten kotimaisten päästövähennystoimien toteuttamista, mutta voisi olla vaihtoehtona kalliille tai tuotantotoimintaa haittaaville kotimaisille toimille. Näin ollen kansainvälisten yksiköiden osto vuodesta 2036 alkaen antaisi edelleen mahdollisuuksia kustannusvaikuttaviin päästövähennyksiin, ja toisi päästö vähennystoimien piiriin toimijoita ja alueita maista, joissa muuten päästövähennystoimet eivät ole edenneet tai ovat edenneet hitaasti. Tämä on puolestaan kriittisen tärkeää ilmastonmuutoksen hillinnälle, että siihen osallistuvat kaikki maat maailmassa omilla soveltuvilla toimillaan.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 09.09.2025 klo 15:22:41.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Heikki Lehtonen
Heikki Lehtonen, Jyrki Niemi, Olli Niskanen

Liitteet:

Tiedoksi: